

Масаев М. В.

доктор философских наук, профессор кафедры философии и социальных наук, РВУЗ “Крымский гуманитарный университет” (Украина, Ялта), mikhail-masaev@yandex.ru

**УНИВЕРСИТЕТСКОЕ ПЕДАГОГИЧЕСКОЕ ОБРАЗОВАНИЕ
КАК ФУНДАМЕНТАЛЬНАЯ ОСНОВА ЖИЗНИ СОЦИУМА**

**Рецензия на монографию:
Глузман А. В. Университетское педагогическое образование: опыт системного исследования. Монография. – К. : Видавничий центр “Просвіта”, 1996. – 312 с.**

(рецензія друкується мовою оригіналу)

В 1996 г. в Киеве вышло поистине уникальное издание – монография одного из самых известных на сегодняшний день педагогов нашего Отечества, подвижников фундаментальной науки, Учёного, Учителя и Человека с большой буквы – доктора педагогических наук, профессора, академика Александра Владимировича Глузмана.

До сих пор (несмотря на широчайший индекс цитирования данного издания) на эту монографию не написана рецензия, позволяющая оценить данный труд по заслугам. Наша задача – восполнить данный пробел.

Во введении А.В. Глузман говорит о том, что в последние годы перед высшей школой стоит задача перехода к формированию специалистов – профессионалов, сочетающих глубокие фундаментальные знания и обстоятельную практическую подготовку. Особое значение приобретает совершенствование подготовки выпускников университетов в связи с их будущей многофункциональной деятельностью, позволяющей успешно участвовать в производстве, науке, образовании, в духовной жизни общества.

Александр Владимирович подчёркивает, что к настоящему времени накоплен достаточно обширный материал, составляющий фундамент построения системы университетского педагогического образования в Украине.

Автор фундаментальной монографии перечисляет концепции университетского педагогического образования, указывает на то, что успешно исследуются вопросы истории и методологии высшего педагогического образования, а также проблемы формирования профессиональной готовности выпускников университета к педагогической деятельности. А.В. Глузман говорит также о том, что научные публикации свидетельствуют об особом внимании к поискам путей совершенствования учебного процесса в университете, оптимизации организационных форм, методов и технологий обучения студентов.

“Вместе с тем, – подчёркивает А.В. Глузман, – указанные направления в исследовании проблемы далеко не исчерпывают всех вопросов профессионально–педагогической подготовки студентов университета, а главное – не определяют системы тенденций перспективного развития университетского педагогического образования.

Целью настоящей монографии является системный анализ деятельности отечественных и зарубежных университетов, определение современного состояния и перспектив развития университетского педагогического образования в Украине на рубеже XXI века” (с. 5–6).

Автор исследования полагает, что “монография рассчитана на самый широкий круг читателей, интересующихся проблемами университетского педагогического образования. В первую очередь она адресована учёным и преподавателям, чьими усилиями совершенствуется педагогический процесс в университете, поддерживается высокий уровень подготовки специалистов. Книга представляет интерес для аспирантов, кому ещё только предстоит стать за университетскую кафедру. Она поможет молодым коллегам представить прошлое и настоящее университетского педагогического образования, разобраться в различных подходах к определению его содержания, структуры, функций. Мы рассчитываем на интерес к данной работе со стороны студентов, поскольку именно им предстоит сохранять и приумножать традиции отечественных университетов. Надеемся, что информация, изложенная в книге, будет способствовать развитию их интереса к своей будущей абадурической профессии. Возможно, некоторым абитуриентам и студентам младших курсов наша работа поможет определить перспективу своей жизнедеятельности – получить классическое университетское образование и стать педагогом – обладателем уникальной профессии, которая имеет общественное признание во все времена” (с. 8).

Александром Владимировичем очень хорошо продумана структура монографического исследования.

В Главе 1 – “Введение в проблему” (с. 9–32) – раскрываются вопросы идеи университетского образования в контексте исторических трансформаций (с. 9–16), университетского педагогического образования как области исследования и объекта сравнительного анализа (с. 6–26), а также системного подхода к исследованию проблемы университетского педагогического образования (с. 26–32).

В Главе 2 – “Развитие систем университетского педагогического образования за рубежом (70–90 гг. XX столетия)” – автор акцентирует внимание на следующих вопросах:

- особенности подготовки педагогических кадров в университетах США (с. 35–50);
- теория и практика обучения студентов – будущих учителей в университетах Великобритании (с. 50–64);
- профессионально–педагогическая подготовка преподавателей в университетах ФРГ (с. 64–74);
- реорганизация педагогического образования в высшей школе Франции (с. 75–83);
- основные черты высшего педагогического образования в Японии (с. 84–91);
- система университетского педагогического образования в Израиле (с. 91–99);
- тенденции развития университетского педагогического образования в развитых странах (с. 100–108).

Глава 3 “Университетское образование в Украине: история и современность” – касается проблем возникновения первых университетов на

западноукраїнських землях (с. 110–117); розвитку українських університетів в умовах Російської імперії (с. 117–145); становлення системи університетського педагогічного освіти в УРСР (с. 146–185); оновленню і побудові національної системи університетського педагогічного освіти (с. 185–195).

Глава 4 – “Системний аналіз професійно-педагогічної підготовки студентів університетів” (с. 196–241) – охоплює наступний круг проблем:

– обґрунтування концепції університетського педагогічного освіти (с. 196–210);

– педагогічний процес в університеті: зміст, структура і функції (с. 211–241).

Глава 5 – “Тенденції розвитку університетського педагогічного освіти” – говорить про питання вітчизняного університетського педагогічного освіти в контексті загальноєвропейських освітніх процесів (с. 244–256); індивідуалізації і диференціації навчання студентів як основи вдосконалення системи підготовки педагогів в університетах (с. 256–269); вдосконалення стану і перспективи розвитку педагогічних технологій в університетському освітньому освітньому (с. 269–277).

В закінченні, говорячи про університетському педагогічному освітньому на порозі ХХІ століття, А. В. Глузман підкріплює, що університетське педагогічне освітнє представляє собою складне явище в освітній сфері, що потребує детального вивчення. Аналіз його змісту, структури, функцій, які в різні періоди історії трансформувалися і приймали відповідні форми, потрібні для більш глибокого розуміння соціальної природи як фундаментального, загальнонаукового, так і професійного освіти. Це необхідна умова плідного пошуку шляхів вдосконалення університетського педагогічного освіти.

Для того, щоб надати вітчизняному університетському педагогічному освітньому характер стійкого розвитку, необхідно:

1) Визначити принципи і закономірності функціонування автономної моделі вищої освіти, розвиток якої може бути гарантовано демократичними процесами, соціально-економічною стійкістю і державною підтримкою;

2) Розробити концепцію розвитку державної системи університетського освіти, в якій визначити ціннісні орієнтації ведучих і регіональних університетів;

3) Створити регіональні університетські педагогічні центри, об'єднавши зусилля університетів з науково-дослідницькими інститутами, інститутами підвищення і перепідготовки педагогічних працівників в здійсненні програм неперервного педагогічного освіти;

4) Дослідити форми професійно-педагогічної підготовки спеціалістів в університетах з урахуванням регіональних умов і складившихся традицій. Розробити структурно-

функціональні моделі неперервного університетського педагогічного освіти, інтегруючі довузовський, університетський і післядипломний рівні підготовки педагогічних кадрів;

5) Реалізувати в кожному університеті можливості різноманітної підготовки викладачів: основної, додаткової, паралельної, індивідуальної, екстернатної;

6) Реалізувати принципи диференціації і індивідуалізації навчання студентів через надання їм можливостей вибору освітньої програми, визначення індивідуального плану навчання, проблеми наукового дослідження, відповідних напрямків особистості, здібностям і можливостям, які, в кінцевому підсумку, будуть визначати спеціальність, спеціалізацію і профіль випускника університету;

7) Визначити оптимальний механізм прийому абітурієнтів в університети, ведуче місце надавши відкритій формі зарахування в вуз з наступною диференціацією студентів в відповідності з їх успішністю, здібностями, інтересами і потребами в отриманні визначеного рівня освіти;

8) Забезпечити циклічність функціонування університетського педагогічного освіти, розподілу курсу навчання на декілька циклів, закінчення кожного з яких буде супроводжуватися отриманням визначеного рівня кваліфікації (бакалавр, магістр, кандидат наук);

9) Модернізувати навчальні плани і програми підготовки педагогів в університетах. Направити зміст університетського педагогічного освіти на формування особистості спеціаліста, його світогляду і системи узагальнених, міждисциплінарних знань, умінь, способів дій. Широко використовувати інтеграційні науково-освітні програми, курси, технології, форми і методи навчання.

Закінчившись повільними подіями, протирічливий і драматичний ХХ століття. Його останні десятиліття породили різні, зазвичай протилежні тенденції, що стосуються політичних, економічних, культурних, освітніх сторін життя суспільства. Складний, неоднозначний характер соціальних зв'язків і відносин як ніколи відкинув свій відбиток на багато проблем, що набувають не тільки нові параметри і масштаби, але і нове якість. Все більше значення має аналіз соціальних наслідків відбуваються подій, їх впливу на людину, його соціальну і природну середовище. Перехід в наступне століття породжує особливо гостре бажання заглянути в майбутнє, передбачити прогресивні тенденції в різних областях, в тому числі і в сфері вищої освіти.

Історичний досвід переконує, що пошук шляхів рішення соціально-економічних проблем обов'язково пов'язаний з побудовою концепцій розвитку науки і освіти. Особливо сьогодні важливо визначити, “про яке освітнє, об освітнє для

каких человеческих идеалов и устремлений и для какого общества должна идти речь” (С.Тангян).

Человечество вступает в информационный, компьютерный век. Постиндустриальное общество перерастает в информационное, за которым уже начинают вырисовываться контуры общества знания. Цели человеческой жизнедеятельности всё больше будут связываться с постоянным восприятием и переработкой информации. Органичным элементом существования человека станет непрерывное образование как источник идей для ответственных решений и поступков.

Исторически обусловлена ведущая роль университета в системе непрерывного образования. Преобразовавшись в университетские комплексы и региональные научно-образовательные центры, университеты будут функционировать как социальные институты, решающие проблемы научных исследований, сервисного обслуживания общества, подготовки высококвалифицированных специалистов, формирования интеллектуальной элиты страны.

Кредо современного университета зафиксировано в Хартии, подписанной ректорами европейских университетов, а также в речи ректора Болонского университета Фабио Роверси, прокомментировавшего её основные положения так: “Университеты выросли из стремления к консолидации культур, ... а также из усилий, направленных на создание и поиск общих ценностей, которые стали фундаментом духовного единства в Европе... Миссия университета опирается на невидимую, но осязаемую силу культур и возрастающую моральность зрелость людей. В служении этому и состоит его непреходящая сущность, оно обеспечивает признание величия этого института, который веками впитывал и обогащал все, что в данном сообществе, а позднее в народах, было нарушено...” [1, с. 215].

Прогнозы на новое тысячелетие позволяют надеяться на то, что XXI век приблизит новое поколение к воплощению идей Дж. Ньюмена об “идеальном университете”:

– университете, где подобно светскому обществу собирается множество людей с целью общения и свободной циркуляции мысли;

– университете, похожем на столичные города – метрополии, которые создают “атмосферу интеллекта” через деятельность библиотек, академий, научных обществ, органов печати;

– университете, где студенты получают универсальное образование, позволяющее им окунуться в мир науки, научиться спорить и творчески действовать;

– университете, где формируются личности с присущими им индивидуальными качествами, чертами и нормами поведения;

– университете, создающем “интеллектуальный мир” чистой ясной атмосферы мысли, которой дышат студенты и преподаватели.

Таким образом, рецензируемое издание, исходя из спектра охваченных проблем и возможных путей их решений, должно стать настольной книгой каждого педагога не только в нашей стране. Оно должно быть переведено на иностранные языки и занять своё

достойное место в сокровищнице мировой педагогической мысли, а имя автора должно быть рядом с именами великих педагогов и подвижников науки всех времён и народов.

Список использованных источников

1. Гломбик Ч. Болонья и Хартия европейских университетов // Современная высшая школа. – Варшава, 1989. – Т. 65. – № 1.

References

1. Glombik Ch. Bolon'ja i Hartija evropejskih universitetov // Sovremennaja vysshaja shkola. – Varshava, 1989. – T. 65. – № 1.

Masayev M. V., Doctor of Philosophical Sciences, Professor of Philosophy and Social Sciences Department of RHEI "Crimean Humanitarian University" (Ukraine, Yalta), mikhail-masaev@yandex.ru

University pedagogical education as fundamental basis of socium's life
Review on a Monograph: Gluzman A. V. **University Pedagogical Education: an Experience of Systematic Research. A Monograph.** – K. : Publishing Centre “Prosvita”, 1996. – 312 p.

Masaev M. V., доктор філософських наук, професор кафедри філософії та соціальних наук, РВНЗ “Кримський гуманітарний університет” (Україна, Ялта), mikhail-masaev@yandex.ru

Університетська педагогічна освіта як фундаментальна основа життя соціуму

Рецензія на монографію: Глузман А. В. **Університетське педагогічне образование: опыт системного исследования.**

Монографія. – К. : Видавничий центр “Прогрес”, 1996. – 312 с.

* * *

УДК 329.78-028.81(477)

Морозов И. Л.

доктор политических наук, доцент, профессор
кафедры Государственного управления и политологии,
Волгоградский филиал Академии народного хозяйства
и государственной службы
при Президенте Российской Федерации
(Российская Федерация, Волгоград)

РЕЦЕНЗИЯ НА МОНОГРАФИЮ:

**Васильчук Е. О. ПОЛИТИЧЕСКИЙ РАДИКАЛИЗМ
И ЭКСТРЕМИЗМ В МОЛОДЕЖНОЙ СРЕДЕ УКРАИНЫ
/ Е. О. Васильчук. – Черкассы : “Паллиум”, 2014. –
514 с.**

(рецензія друкується мовою оригіналу)

Изучение различных проявлений политического радикализма и экстремизма в современных условиях с целью выработки эффективных решений и мер противодействия со стороны государственных органов приобретает особую важность для современной политической науки. Киевские уличные беспорядки февраля 2014 года, приведшие к свержению президента В. Януковича, выявили ведущую роль радикальных политических движений в дестабилизации современных политических режимов. Эти процессы нуждаются в глубоком и всестороннем изучении в целях поддержания стабильности и правопорядка в демократических странах, включая Россию. В этом контексте монография кандидата политических наук, докторанта Национального института стратегических исследований при Президенте Украины Е.О. Васильчука “Политический радикализм и экстремизм в молодежной среде Украины” является своевременной и актуальной работой, безусловно, полезной российским специалистам в области национальной безопасности, политологам и